U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **S. K.**, zastoupen JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018, č. j. OAM-826/ZA-ZA11-ZA20-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 8. 2019, č. j. 31 Az 31/2018 - 79,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M. **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 6.800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 10. 10. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany, neboť jej na Ukrajině pronásledují lidé, kteří jej zbili, pořezali, donutili jej, aby na ně přepsal svůj dům a zaplatil částku 3.000 USD. Žalovaný vydal dne 28. 2. 2018 napadené rozhodnutí, kterým žalobci neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) neshledal důvodnou a zamítl ji. Jak soud uvedl, z obsahu správního spisu vyplývá, že žalovaný se případem žalobce podrobně zabýval, posuzoval jeho azylový příběh na základě výpovědí žalobce učiněných v řízení a na základě informací o zemi původu, vzal v potaz žalobcem uváděné důvody a následně se s nimi v odůvodnění

napadeného rozhodnutí vypořádal. Krajský soud se ztotožnil s hodnocením žalovaného ohledně nenaplnění žádného z azylově relevantních důvodů obsažených v § 12 až § 14 zákona o azylu.

[3] Krajský soud se především s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu vyjádřil k povaze pronásledování ze strany soukromých osob. Pokud žalobce považoval jednání těchto osob za protizákonné, měl možnost tuto událost řešit za pomoci právních prostředků ochrany v zemi původu. Soud souhlasil se závěrem žalovaného, že je nutno použít všechny dostupné prostředky vnitrostátní ochrany, než nastoupí nástroje ochrany mezinárodní. Z podkladů žalovaného nijak nevyplynulo, že by právní ochrana poskytovaná státem na Ukrajině byla nedostatečná či pro žalobce nedostupná. Navíc lze ve výpovědi žalobce shledat nesrovnalosti ohledně jeho umístění v zaměstnání a určení osob, kterým předal určité částky peněz, rovněž tak nesrovnalosti ohledně jeho přemístění do Polska a zpět. Krajský soud upozornil na to, že žalobce o mezinárodní ochranu nepožádal hned po svém příjezdu do České republiky, přičemž podle judikatury Nejvyššího správního soudu je o azyl nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového

[4] Krajský soud se ztotožnil s hodnocením žalovaného, dle kterého žalobci nehrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a žalobci proto neudělil ani doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 tohoto zákona. Podle soudu se žalovaný opětovně zabýval všemi žalobcem tvrzenými skutečnostmi z pohledu doplňkové ochrany, přičemž konstatoval, že žalobce neuvedl žádnou takovou skutečnost, z které by vyplývalo, že by se v době svého pobytu na Ukrajině stal terčem cíleného zájmu státních orgánů své vlasti, z čehož by se dala možnost vzniku vážného nebezpečí v případě návratu do vlasti odvozovat. Krajský soud především konstatoval, že se žalovaný zákonným způsobem vypořádal s tvrzením žalobce ohledně jeho problémů s neznámými osobami, které ho měly v lednu 2015 zbít, pořezat nožem a mučit za účelem získání jeho nemovitého majetku. Žalobce k tomuto incidentu uvedl, že vše ohlásil na policii, toto obecné konstatování však již blíže nekonkretizoval, a proto nelze konstatovat, že by žalobci byla příslušnými ukrajinskými bezpečnostními orgány odmítnuta pomoc.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů obsažených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nejprve uvedl, že kasační stížnost splňuje podmínky přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., a to v otázce pronásledování stěžovatele ze strany soukromých osob. Krajský soud neučinil závěr o existenci rizika ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu a zásadně pochybil při hodnocení žalobních námitek. Stěžovatel v řízení před správním orgánem i krajským soudem poukázal věrohodně na to, že byl již v minulosti vystaven mučení s cílem vynutit převod jeho nemovitosti na jinou osobu. Závěr žalovaného, dle kterého nemohlo být bití a řezání způsobeno v takovém rozsahu, v jakém tvrdí stěžovatel, označil za vnitřně rozporný. Pokud měl správní orgán za to, že stěžovatelova výpověď a uváděné skutečnosti jsou nevěrohodné, měl povinnost pokusit se rozpory ve spolupráci se stěžovatelem odstranit. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu namítal, že bylo povinností žalovaného zajistit si důkazy, které věrohodnost výpovědi vyvrátí či zpochybní, pochyboval-li o ní. Žalovaný i krajský

soud stěžovateli nesprávně přičetli k tíži, že v roce 2016 a 2017 vycestoval nejdříve do Polska a poté do České republiky, a tuto skutečnost nesprávně vyhodnotili jako rozpor v jeho výpovědi. Tyto cesty během řízení vysvětlil nutností splatit dluh ve výši 3.000 USD, což následně skutečně učinil. Stěžovatel dále vyjádřil nesouhlas s tím, že by se mohl proti jednání soukromých osob účinně bránit u státních orgánů Ukrajiny. Dodal, že je nepřípustné požadovat, aby pronásledované osoby musely vždy zcela bez dalšího identifikovat jménem a příjmením osoby, které jim působily újmu, ostatně jednoho z původců pronásledování jmenoval. Dále namítal, že skutečnost, že v nemovitosti, kterou byl nucen darovat původcům pronásledování, má stále hlášeno trvalé bydliště, nevypovídá nic o tom, zda k pronásledování dochází či nikoliv. Stěžovatel označil za pochopitelný postup, kdy se rozhodl požádat o mezinárodní ochranu po vypršení platnosti víza, protože se dozvěděl o tom, že jeho platnost prodloužit nemůže a že je jeho právem požádat v České republice o mezinárodní ochranu.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na obsah správního spisu a na své vyjádření k žalobě. Zdůraznil, že institut mezinárodní ochrany není jedním z prostředků legalizace pobytu cizince. Dále uvedl, že stěžovatelem uvedené skutečnosti nelze označit jako azylově relevantní a stěžovatel si pouze domýšlí krajní scénáře v případě návratu do země původu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti shledal, že jsou splněny podmínky řízení, kasační stížnost byla podána včas a je přípustná.

[8] Projednávaný případ je věcí týkající se mezinárodní ochrany. Soud se proto zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy zda svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele.

[9] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O žádný z těchto případů se však ve věci stěžovatele nejedná. Kasační stížnost proto soud vyhodnotil jako nepřijatelnou.

[10] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo namístě kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[11] Stěžovatel tvrdí, že žalovaný i krajský soud dospěli k nesprávnému závěru, že mu nemá být udělena mezinárodní ochrana v podobě doplňkové ochrany, neboť mu nehrozí

skutečné nebezpečí vážné újmy v podobě uvedené v § 14a odst. 2 písm. b) a písm. d) zákona o azylu. Dle § 14a odst. 1 tohoto zákona se doplňková ochrana *udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště*. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu *považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*.

[12] Stěžovatel tvrdí pronásledování ze strany neznámých osob, které jej fyzicky napadly a připravily jej o dům. U soukromých osob jako původců pronásledování nebo vážné újmy musí přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování nebo vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2008, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36). Ze zpráv o zemi původu, které během řízení opatřil žalovaný, vyplývá, že stěžovatel se ochrany mohl domáhat u vnitrostátních orgánů, jak uvádí i krajský soud. Stěžovatel sice událost nahlásil na policii v Kyjevě, ale po ztrátě oznámení a výhružkách ze strany původců pronásledování se již neobrátil na nadřízené orgány, a nevyužil tedy všechny prostředky ochrany, které mu vnitrostátní systém poskytuje. Sám vypověděl, že po prvním oznámení, které se mělo ztratit, již situaci nijak neřešil. Nesprávná je i námitka stěžovatele založená na tom, že pokud soukromí původci vážné újmy hrozí žadateli násilím právě pro případ vyhledání pomoci u státních orgánů, je v takové situaci ochrana v zemi původu vyloučena. Toto tvrzení pak neodpovídá ani judikatuře (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2007, č. j. 2 Azs 66/2007 - 79), na níž stěžovatel odkazuje a která je založena na závěru odlišném (totiž že ani příbuzenský vztah mezi soukromým původcem pronásledování a policejním orgánem nevylučuje, aby žadatel o azyl nemohl žádat ochranu po nadřízeném orgánu).

[13] Ve zbytku kasační stížnosti stěžovatel brojí především proti závěrům žalovaného o nevěrohodnosti svých tvrzení. Platí, že v řízení o udělení azylu je základním a často jediným důkazem, který žadatel o azyl může předložit, jeho vlastní výpověď o okolnostech, které ho vedly k opuštění země původu (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 - 55). Pokud nastanou nesrovnalosti ve výpovědi, je podstatné, zda tyto nesrovnalosti mají vliv na nevěrohodnost výpovědi jako celku, anebo jeho jednotlivých (avšak podstatných) částí, anebo se týkají podrobností a méně podstatných informací (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40). Zde je podle Nejvyššího správního soudu nutné závěry žalovaného i krajského soudu částečně

korigovat. Skutečnosti, že stěžovatel nezná totožnost osob, které mu vyhrožují, nevyhledal ošetření řezných ran, trvalé bydliště má stále hlášeno v domě, který byl nucen odevzdat, nevykazují vzájemné rozpory, a samy o sobě nejsou natolik podstatné, aby mohly zpochybnit věrohodnost stěžovatelovy výpovědi, tj. že v minulosti čelil fyzickému násilí a výhrůžkám ze strany těchto osob. Odlišné hodnocení dopadu těchto tvrzení na věrohodnost stěžovatele však nepředstavuje pochybení takové intenzity, které by mohlo mít dopad na hmotněprávní postavení stěžovatele, a nemá tedy ani vliv na závěr o nepřijatelnosti kasační stížnosti.

[14] Při úvahách o věrohodnosti výpovědi lze samozřejmě odlišovat mezi rozpory ve výpovědi na jedné straně a ostatními skutečnostmi ovlivňujícími věrohodnost na straně druhé, např. nelogičnost až nesmyslnost příběhu, který nemusí žádné rozpory vykazovat. V této souvislosti nelze přehlédnout, že stěžovatel byl vystaven tvrzenému jednání od roku 2015 a poté v roce 2016 vycestoval za prací do Polska. Namísto toho, aby se návratu do země původu z důvodů svých obav vyhýbal, v roce 2017 přicestoval zpět na Ukrajinu, kde dokonce dle vlastních tvrzení odevzdal původcům svých potíží hotovost, kterou mezitím vydělal.

[15] Tyto skutečnosti jsou již zcela způsobilé vyvolat pochybnosti o věrohodnosti stěžovatelových obav, a žalovaný i krajský soud je proto správně vzali (vedle možnosti domáhat se ochrany v zemi původu) v úvahu. To i proto, že o azyl je zpravidla nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2015, č. j. 2 Azs 137/2005 - 51). O mezinárodní ochranu stěžovatel požádal až dva měsíce po příjezdu do České republiky, neboť mu propadlo vízum a na území České republiky byl nelegálně; v Polsku v roce 2016 o mezinárodní ochranu nepožádal vůbec.

[16] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), a jeho judikatura také nabízí dostatečnou odpověď na vznesené námitky. Soud proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[18] Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovateli usnesením ze dne 24. 9. 2019, č. j. 1 Azs 312/2019 - 28, zástupce, advokáta JUDr. Maroše Matiaška, LL.M. Hotové výdaje a odměnu ustanoveného zástupce platí stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), částkou 6.200 Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání ve věci samé) a dále částkou 600 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Částka v celkové výši 6.800 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu